

İBNU'L-'AMÎD

İbnu'l-'Amîd olarak bilinen İran asıllı Ebu Fadl Muhammed b. Huseyin, Kum şehridendir. Babası Buhara kralı Nuh b. es-Sâmânî'nin yazı işlerini yürüten belagatle risale yazan bir kişiydi. Onu edebiyatta yetiştirdi, yazı yazmak konusunda eğitti, bilimle besledi böylece inşa ve risale yazmak konusunda parladı. Felsefe ve astronomiyi kapsamlı bir şekilde inceledi, öyle ki üstad olarak adlandırıldı ve ikinci Câhiz olarak lakaplandırıldı.

Bilgi donanımı ve kapasitesi tamamlanıp olgunlaşınca Buhara'dan ayrıldı ve Buveyhoğullarının Bilâd el-Cebeline gitti. Devletlerinde görevler üstlendi. H. 328 yılında Rukne'd-Devle b. Buveyh'in veziri oluncaya kadar yükselme yollarında oradan oraya geçmeye ve şeref merdivenlerini tırmanmaya devam etti. Vezirlik yüklerinin sorumluluğunu üzerine aldı ve devlet işlerini yaptı. Cömertlikte Bermekoğullarının yöntemini izledi. Şairler yararlanmak için ona gittiler. Bilginler Bağdat'tan, Şam'dan ve Mısır'dan ona geldiler. O, es-Sâhib b. Abbad ve el-Vezir el-Mahallebî o dönemde bilimsel kalkınmanın ruhu ve edebiyat çevresinin merkeziydi. el-Mutenebbî, onun konumunu yüceltmiş ve onu göklere çıkarmıştır, onun ilk beyti aşağıdaki gibi olan ünlü methiyesi buna örnektir.

Sabretsen de etmesen de sevgin açıktır. Gözyaşın aksa da akmasa da ağlayışın bellidir.

İbnu'l-'Amîd sağlık yönünden şanssızdı. Çok hastalanmıştır. H. 630 yılında ölmüştür.

İbnu'l-'Amîd asrı, düşünerek söz söyleme ve süsleme çağıdır. Şiir ve üslubunda bölümler birbirine uygundur. Yaratılışı yönünden çağdaşlarından daha ince bir insandı. Onlardan daha az seci kullanır ama tümünden farklı olarak şiiri nesre çevirerek kullanırdı. Çeşitli risaleler yazmakla üstün bir kişiydi. Öyle ki onun hakkında şu ünlü söz yaygındır. “Yazı Abdulhamîd’le başlatılmış, İbnu'l-'Amîd’le sona erdirilmiştir.